

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΜΕΣΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ «ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ» (OPEN DOOR)

1. Νομικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με το ν. 2289/1995 ο οποίος ενσωμάτωσε μεγάλο μέρος της Οδηγίας 94/22/ΕΕ περί αναζήτησης, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην ελληνική νομοθεσία, σε συνδυασμό με το νέο ν. 4001/2011 όπου εκσυγχρονίζεται και αποσαφηνίζεται το μέχρι τότε ισχύον νομικό πλαίσιο, το δικαίωμα έρευνας & εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων παραχωρείται για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, με τις ακόλουθες διαδικασίες (άρθρο 156 παρ. 17):

.....α) είτε μετά από διακήρυξη, για τις περιοχές της παραγράφου 4, που εγκρίνεται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποστέλλεται για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προθεσμία υποβολής των προσφορών ορίζεται στη διακήρυξη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των ενενήντα (90) ημερών από την τελευταία δημοσίευση.

β) είτε μετά από αίτηση ενδιαφερομένου για περιοχή η οποία δεν περιλαμβάνεται στη διακήρυξη σύμφωνα με την ανωτέρω περίπτωση α. Η ΕΔΕΥ ΑΕ, εφόσον η αίτηση γίνει αποδεκτή, εκδίδει διακήρυξη που εγκρίνεται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποστέλλεται για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προθεσμία υποβολής των προσφορών για τυχόν άλλους ενδιαφερόμενους είναι τουλάχιστον ενενήντα (90) ημέρες από την τελευταία δημοσίευση.

γ) είτε με ανοιχτή πρόσκληση (open door) για εκδήλωση ενδιαφέροντος όταν η περιοχή για την οποία ζητείται η παραχώρηση είναι διαθέσιμη σε μόνιμη βάση ή έχει αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης διαδικασίας η οποία δεν κατέληξε στην υπογραφή σύμβασης μίσθωσης ή διανομής παραγωγής ή έχει εγκαταλειφθεί από ανάδοχο, στην περίπτωση που αυτός έχει υπαναχωρήσει από τη σύμβαση ή καταγγείλει αυτή. Ο Υπουργός ΠΕΚΑ με ανακοίνωση που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποστέλλεται για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης γνωστοποιεί τις ως άνω περιοχές με τους ελάχιστους βασικούς όρους των παραχωρήσεων καθώς και κάθε σχετική με αυτές ειδικότερη πληροφορία. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν προσφορά για παραχώρηση σε περισσότερες της μίας περιοχές. Οι προσφορές υποβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου και δεύτερου εξαμήνου κάθε ημερολογιακού έτους.

Σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από το τέλος του εξαμήνου για τη συγκεκριμένη περιοχή, ο Υπουργός ΠΕΚΑ ανακοινώνει ότι η συγκεκριμένη περιοχή εξαιρείται από τις περιοχές που είναι διαθέσιμες κατά τα ανωτέρω, εφόσον βρίσκεται σε διαδικασία παραχώρησης. Οι προσφορές αξιολογούνται και επιλέγεται η πλέον συμφέρουσα για το Δημόσιο, κατόπιν διαπραγματεύσεων με τους ενδιαφερομένους και με βάση τα κριτήρια της πρόσκλησης.....

Στην προκειμένη περίπτωση, το ενδιαφέρον εστιάζεται στην περίπτωση (γ), δεδομένου ότι η Χώρα διαθέτει σοβαρό αριθμό περιοχών οι οποίες πληρούν τα ως άνω κριτήρια και ταυτόχρονα είναι βέβαιο ότι η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής θα επιταχύνει τις εξελίξεις και θα επανεκκινήσει τις σχετικές έρευνες πολύ σύντομα.

2. Ιστορικό των ερευνών

Η έρευνα Υ/Θ στην Ελλάδα χρονολογείται από στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, με τις πρώτες γεωτρητικές εργασίες να εκτελούνται από εταιρείες όπως η London Oil Development, HELLIS, PAN-ISRAEL, DEILMAN-ILIO στις περιοχές Έλος Κερί Ζακύνθου, ΒΔ. Πελοπόννησο και Έβρο.

Το 1960 ξεκινά μια συστηματικότερη προσπάθεια από το τότε Υπουργείο Βιομηχανίας με τη συνδρομή του ΙΓΜΕ και σύμβουλο το Γαλλικό Ινστιτούτο πετρελαίων (IFP). Πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες γεωλογικές κυρίως έρευνες στη χερσαία Ελλάδα και εκτελέστηκαν 17 γεωτρήσεις μικρού βάθους. Την ίδια περίοδο, μεγάλες εταιρείες πετρελαίων έλαβαν παραχωρήσεις, όπως η BP (Αιτωλοακαρνανία), ESSO (ΒΔ Πελοπόννησο, Ζάκυνθο, Παξοί), HUNT (Θεσσαλονίκη), TEXACO (Θεραϊκός), CHEVRON (Λήμνος), ANSCHUTZ (Θεσσαλονίκη-Επανομή) και OCEANIC-COLORADO (Θρακικό πέλαγος), οι οποίες πραγματοποίησαν περισσότερες από 40 γεωτρήσεις σε ξηρά και θάλασσα. Οι περισσότερες από τις γεωτρήσεις αυτές διέτρησαν γεωλογικούς στόχους με ενθαρρυντικές ενδείξεις υδρογονανθράκων και συνέβαλαν στον εμπλουτισμό της γεωλογικής γνώσης και στην ενίσχυση της πεποίθησης για τις θετικές δυνατότητες της Χώρας. Αποτέλεσμα βεβαίως των ερευνών αυτών ήταν η ανακάλυψη των πρώτων εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων στη θαλάσσια περιοχή της Θάσου – κοίτασμα πετρελαίου Πρίνος και κοίτασμα φυσικού αερίου Ν. Καβάλας- από την OCEANIC (1971-1974).

Το 1975 ιδρύεται η ΔΕΠ Α.Ε και ψηφίζεται από την Ελληνική Βουλή ο πρώτος Νόμος για τις έρευνες υδρογονανθράκων (ν. 468/76). Το 1985 ιδρύεται η ΔΕΠ ΕΚΥ θυγατρική της ΔΕΠ Α.Ε, ενώ το 1995 ψηφίζεται ο ν. 2289/95 που αναμόρφωσε το αδειοδοτικό καθεστώς σύμφωνα με τη σχετική κοινοτική οδηγία. Στις ΔΕΠ & ΔΕΠ-ΕΚΥ παραχωρήθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο 24 ερευνητικές άδειες σε περιοχές στην ξηρά και τη θάλασσα χωρίς διαγωνισμό. Εκτελέστηκαν 73.000 χιλιόμετρα σεισμικών 2D και 2.500 τ. χιλ. σεισμικών 3D, καθώς και 73 ερευνητικές γεωτρήσεις βασισμένες στις σεισμικές έρευνες.

Αποτέλεσμα της ως άνω ερευνητικής δραστηριότητας ήταν η ανακάλυψη του κοιτάσματος πετρελαίου στη θαλάσσια περιοχή του Κατάκολου και του κοιτάσματος φυσικού αερίου στην Επανομή Θεσσαλονίκης, καθώς και ενδιαφέρουσες συγκεντρώσεις βιογενούς αερίου. Η γνώση του γεωλογικού χώρου ενισχύθηκε σημαντικά, η αξιολόγηση των περιοχών ενδιαφέροντος συστηματοποιήθηκε και η συλλογή και δημιουργία εκτεταμένου αρχείου δεδομένων αποτελεί μια σοβαρή βάση για ένα νέο εγχείρημα.

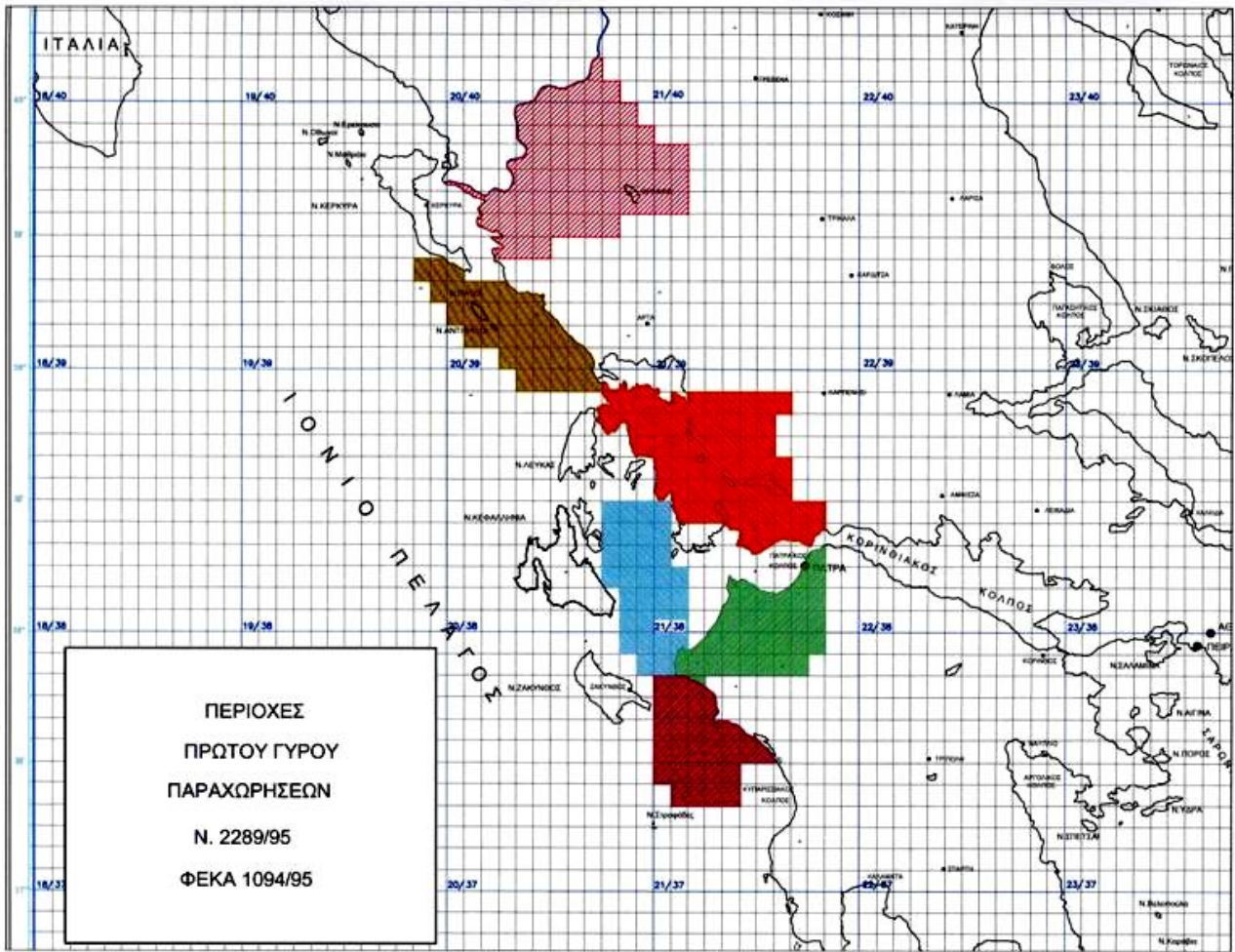
Το 1996, πραγματοποιήθηκε ο πρώτος διεθνής γύρος παραχωρήσεων 6 περιοχών όπως αυτές παρουσιάζονται στην **Εικόνα 1**.

Παραχωρήθηκαν τελικά 4 περιοχές στη Δ. Ελλάδα: ΒΔ Πελοπόννησος & Αιτωλοακαρνανία στην εταιρεία Triton και Ιωάννινα & Δ. Πατραϊκός κόλπος στη εταιρεία Enterprise Oil. Επενδύθηκαν 85 εκατ. €. σε σεισμικές έρευνες και γεωτρήσεις. Οι έρευνες δεν απέδωσαν, αλλά και οι γεωτρήσεις δεν έφθασαν το βάθος που προέβλεπαν οι αρχικές συμφωνίες. Δεν διερευνήθηκαν δύο σημαντικοί στόχοι:

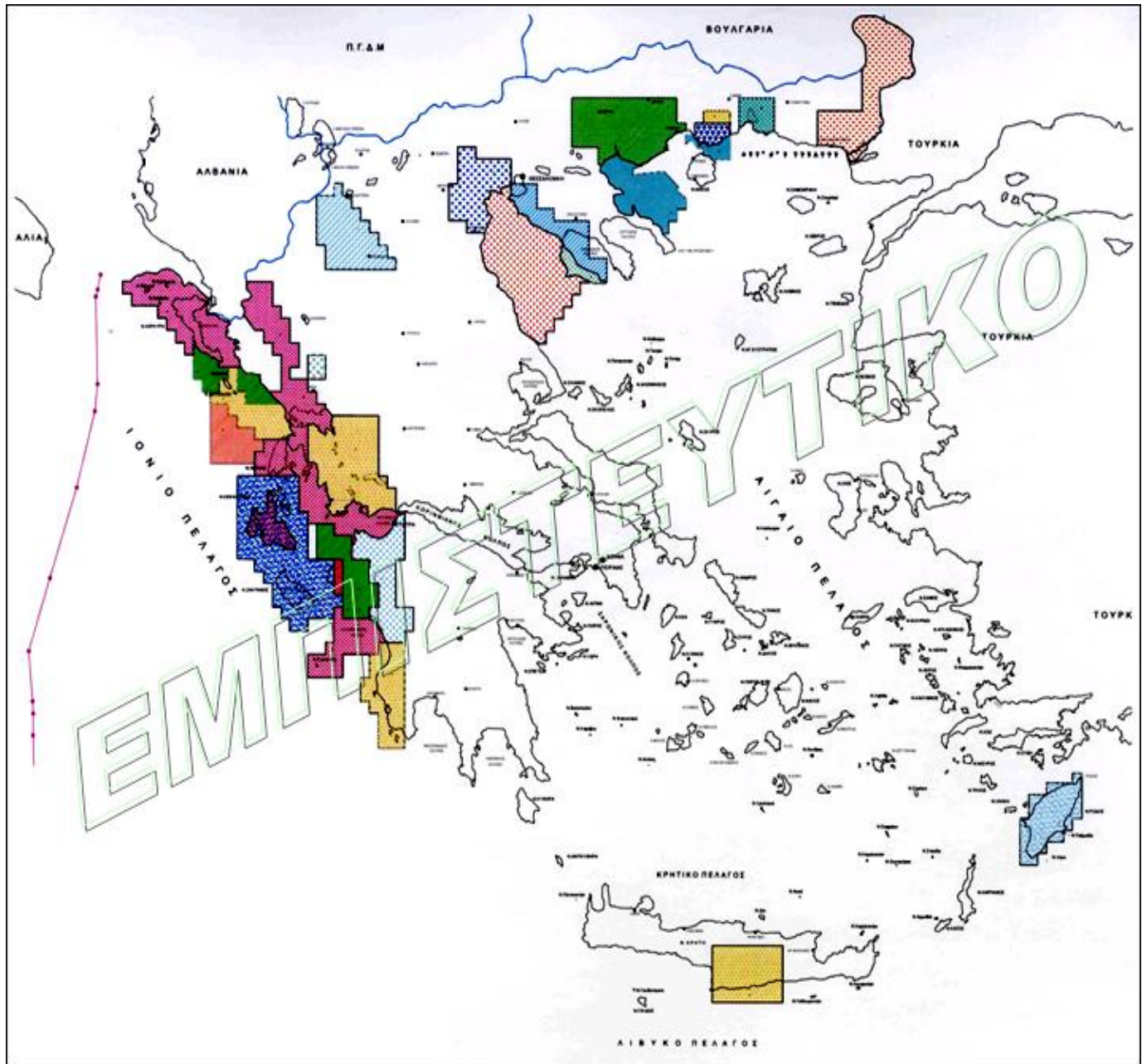
Στα Ιωάννινα με την εγκατάλειψη της βαθιάς γεώτρησης (4.000 μ.) λόγω σοβαρών τεχνικών προβλημάτων από την εταιρεία Enterprise Oil και στο Δ. Πατραϊκό κόλπο όπου δεν εκτελέστηκε η προγραμματισμένη γεώτρηση λόγω αποχώρησης της εταιρείας Triton (εξέπεσε εγγυητική επιστολή \$8 εκατ.). Οι εταιρίες αποχώρησαν το 2000-2001.

Το 2007, με τροπολογία στο ν. 3587/2007 (άρθρο 20) το Ελληνικό Δημόσιο ανακάλεσε όλες τις παραχωρήσεις στις ΔΕΠ/ΔΕΠ-ΕΚΥ/ΕΛΠΕ (μετά την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠ ΕΚΥ & την αλλαγή της μετοχικής σύνθεσης της ΕΛΠΕ ΑΕ), οι οποίες επανέρχονται στο ΥΠΕΚΑ πλην εκείνων που η ΕΛΠΕ ΑΕ συμμετέχει στην ευρύτερη περιοχή του Πρίνου.

Οι παραχωρήσεις που επιστράφηκαν στο Δημόσιο παρουσιάζονται στην **Εικόνα 2**.

Εικόνα 1. Περιοχές πρώτου γύρου παραχώρησης σύμφωνα με το Ν. 2289/95

Εικόνα 2. Παραχωρήσεις στις ΔΕΠ/ΔΕΠ-ΕΚΥ/ΕΛΠΕ που ανακλήθηκαν με το ν.3587/2007 (άρθρο 20)

3. Πλαίσιο Δράσεων Σήμερα

Βασικά συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από τις μέχρι σήμερα έρευνες:

- Το δίκτυο των σεισμικών ερευνών είναι αντικειμενικά αραιό αν υπολογιστεί το σύνολο της επικράτειας, οι δε σεισμικές καταγραφές 2D της αντίστοιχης εποχής, χαμηλής ανάλυσης με βάση τα σημερινά δεδομένα. Βεβαίως, παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες και αποτελούν μια πολύ σημαντική βάση για την επόμενη φάση των ερευνών. Οι σεισμικές καταγραφές που έγιναν την περίοδο 1999-2000 είναι υψηλής αξιοπιστίας.
- Ο προσανατολισμός των γεωτρητικών ερευνών ήταν κυρίως σε ρηχούς και μέσου βάθους στόχους οι οποίοι, όπως αποδείχτηκε, παρουσιάζουν περιορισμένο ενδιαφέρον αν και δεν έχουν εξερευνηθεί στο σύνολο τους. Σε βαθύτερους στόχους (>4.000 μ.) οι προοπτικές είναι ευνοϊκότερες, όμως δεν έχουν ερευνηθεί γεωτρητικά. Η έρευνα στράφηκε κυρίως στις χερσαίες περιοχές, ενώ στο θαλάσσιο χώρο εστιάστηκε έως μεσαία βάθη θάλασσας (μέχρι 500 μ), και περιορίστηκε σε ορισμένες περιοχές του Ιονίου πελάγους, μέρος του Θρακικού πελάγους και του Θερμαϊκού κόλπου.

Η Χώρα δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως μια ερευνημένη περιοχή και κατατάσσεται σε frontier area σύμφωνα με τη διεθνή ορολογία.

Η πολιτική που το τελευταίο χρονικό διάστημα ακολουθεί και συστηματικά υλοποιεί το ΥΠΕΚΑ, στοχεύει κατά πρώτον στην κάλυψη των ελλείψεων των σεισμικών ερευνών με την προκήρυξη ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ για συμμετοχή σε σεισμικές ερευνητικές εργασίες απόκτησης δεδομένων μη αποκλειστικής χρήσης εντός της θαλάσσιας ζώνης στη Δυτική και Νότια Ελλάδα, ώστε να εξασφαλιστεί η απόκτηση, επεξεργασία και ερμηνεία δεδομένων καθώς και η επανεπεξεργασία και ερμηνεία υφιστάμενων σεισμικών δεδομένων σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα που ακολουθούνται στη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου. Τα δεδομένα αυτά θα βοηθήσουν στην αξιολόγηση του δυναμικού σε υδρογονάνθρακες της περιοχής και στην προώθηση Διεθνούς Γύρου Αδειοδότησης για την Έρευνα και Εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Δεύτερος άμεσος στόχος του ΥΠΕΚΑ είναι η επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης για έρευνα και εκμετάλλευση περιοχών όπως οι προαναφερόμενες με τη μέθοδο της ανοικτής πρόσκλησης, συντομεύοντας σημαντικά τους χρόνους προκήρυξης και αξιοποιώντας τις συγκυρίες στην ευρύτερη περιοχή, οι οποίες δημιουργούν θετικό κλίμα ώστε οι γεωτρητικές έρευνες να εστιαστούν σε στόχους και βάθη που θα έχουν θετικό αποτελεσμα. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η Έρευνα & η Παραγωγή Υ/Α είναι μια εξαιρετικά σύνθετη επιχειρηματική δραστηριότητα, υψηλού κινδύνου (γεωλογικού-γεωτρητικού), υψηλής έντασης κεφαλαίων και απαιτεί εξειδικευμένες τεχνολογίες και χρόνο.

Αν και με βάση το νομικό πλαίσιο ο χρόνος υποβολής των προσφορών για τις διαθέσιμες περιοχές είναι το τέλος κάθε εξαμήνου, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστεί η πρόθεση του Υπουργείου και συνολικά της Κυβέρνησης, να τεθεί σε δημόσιο διάλογο, ώστε να διατυπωθούν όλες οι απόψεις και συντεταγμένα να προχωρήσουμε στην επόμενη φάση των ενεργειών. Ταυτόχρονα, ο χρόνος της διαβούλευσης θα αξιοποιηθεί για τη συλλογή, επίσημα από την Πολιτεία, όλων των μελετών που έχουν γίνει για την περιοχή της Ελλάδας τόσο από Ελληνικά Ερευνητικά Ινστιτούτα και Ακαδημαϊκά Τμήματα, όσο και από Διεθνείς Οργανισμούς (Γεωλογικές Εταιρίες, Ινστιτούτα άλλων Χωρών).

4. Προτεινόμενες περιοχές για ένταξη στη διαδικασία «ανοικτή πρόσκληση-open door»

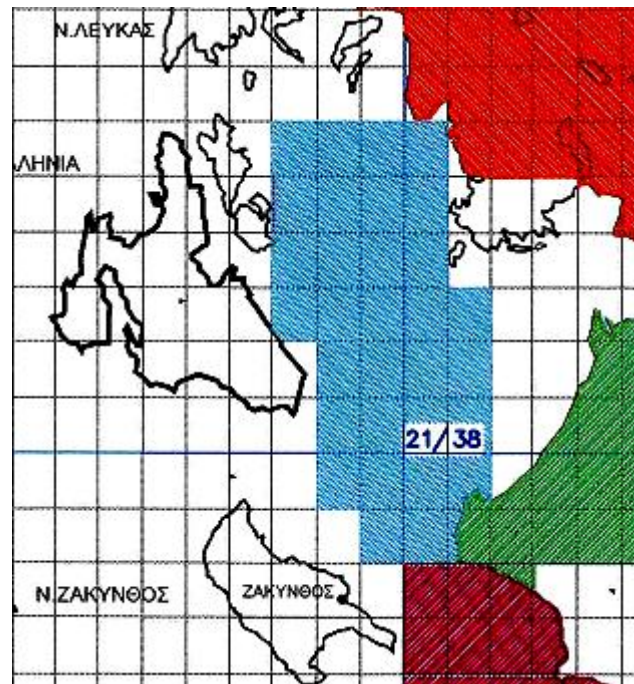
Από το σύνολο των περιοχών που καλύπτουν τα κριτήρια της διαγωνιστικής διαδικασίας της "ανοικτής πρόσκλησης", σχεδιάζεται να προωθηθούν οι ακόλουθες:

1. Πατραϊκός Κόλπος (Χάρτης 1)

Οι σχετικά πρόσφατες σεισμικές έρευνες στην περιοχή έχουν εντοπίσει ενδιαφέρουσες πετρελαιοπιθανές γεωλογικές δομές. Τα εκτιμώμενα απολήψιμα αποθέματα είναι της τάξης των 200 MMbbbls.

Η πλέον υποσχόμενη δομή δεν διατρήθηκε από την κοινοπραξία που είχε τα δικαιώματα (1ος Γύρος Παραχωρήσεων) διότι ο ανάδοχος (Triton) επέστρεψε την περιοχή το 2001 για λόγους εσωτερικών επιχειρηματικών επιλογών. Η περιοχή θεωρείται δύσκολη δεδομένου ότι παρόμοιοι γεωλογικοί στόχοι δεν έχουν διατρηθεί μέχρι σήμερα στον Ελλαδικό χώρο.

Χάρτης 1- Πατραϊκός Κόλπος

2. Ήπειρος Βόρειο Τμήμα-Ιωάννινα (Χάρτης 2)

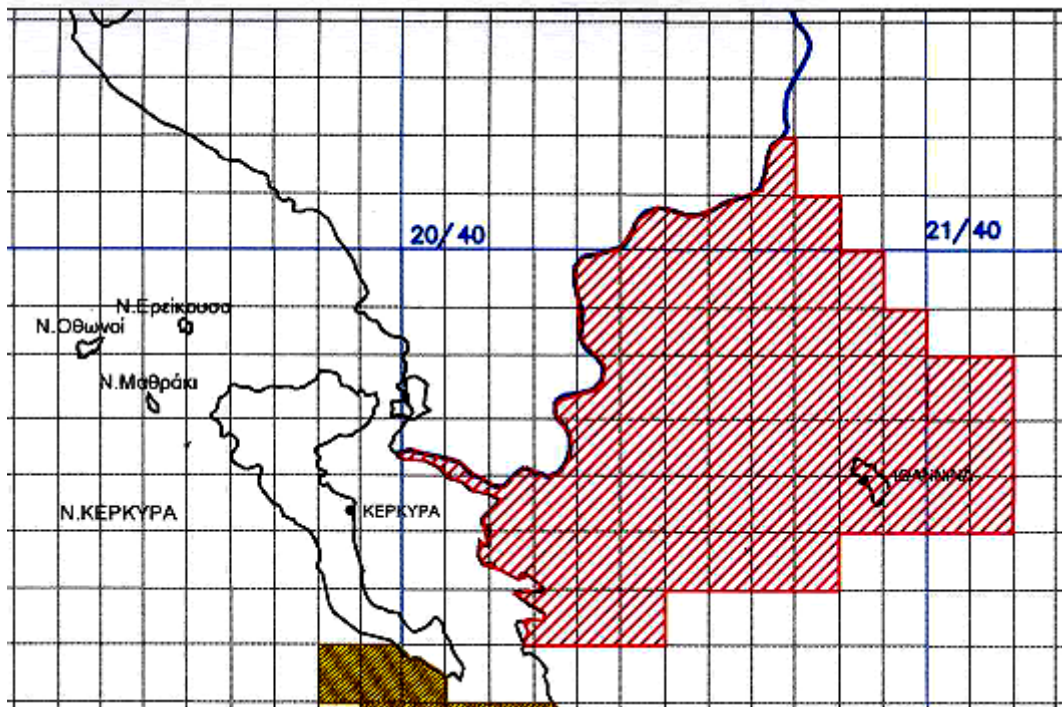
Ενδιαφέρουσα περιοχή για βαθείς στόχους σε έντονα ορεινό ανάγλυφο. Εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί υψηλού κόστους σεισμική και γεωτρητική έρευνα για τον εντοπισμό πετρελαιοπιθανών γεωλογικών στόχων σε μεγάλα βάθη (> 4.000 μ.).

Η γεώτρηση σε μία μεγάλη πετρελαιοπιθανή γεωλογική δομή δεν ολοκληρώθηκε για τεχνικούς λόγους (υψηλές πιέσεις) και η περιοχή επεστράφη από την κοινοπραξία που είχε τα δικαιώματα (2002, 1ος Γύρος Παραχωρήσεων).

Η ανακάλυψη κοιτάσματος υδρογονανθράκων στους βαθείς αυτούς στόχους, θα αναβαθμίσει εντυπωσιακά το πετρελαϊκό ενδιαφέρον για την ευρύτερη περιοχή της Δ. Ελλάδος. Πρώτες εκτιμήσεις για εκτιμώμενα απολήψιμα αποθέματα ανέρχονται σε 50-80 MMbbbls.

Η περιοχή αξιολογείται θετικά και εκτιμάται ότι θα προσελκύσει επενδυτικό ενδιαφέρον λόγω και της γειτονίας της με την Αλβανία η οποία διαθέτει ανάλογα πετρελαϊκά συστήματα .

Χάρτης 2- Ήπειρος Βόρειο Τμήμα-Ιωάννινα

3. Δυτικό Κατάκολο (Χάρτης 3)

Κοίτασμα πετρελαίου ανακαλύφθηκε το 1982 από τη ΔΕΠ-Α.Ε με εκτιμώμενα απολήψιμα αποθέματα 3 MMbbbls σε βάθος 2400-2600 μ. Απέχει περίπου 3,5 χιλ. από το ακρωτήριο Κατάκολο. Την εποχή της ανακάλυψής του θεωρήθηκε οικονομικά οριακό λόγω του μεγάλου βάθους θαλάσσης 250 μ, των τότε τιμών του πετρελαίου αλλά και της παρουσίας H₂S και CO₂.

Σήμερα, οι τιμές του αργού και η τεχνολογία επιτρέπουν την από ξηράς εκμετάλλευσή του με κεκλιμένες γεωτρήσεις, χωρίς να επηρεάζεται καθόλου η θαλάσσια περιοχή και η τουριστική δραστηριότητα ιδιαίτερα στο λιμάνι του Κατάκολου.

Χάρτης 3- Δυτικό Κατάκολο

